

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

_____ Олена АРЕФ'ЄВА
"_____" _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема: «Оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства»

Виконавець: Круглікова Маргарита Романівна

Керівник: к.е.н., доцент Сімкова Тетяна Олексіївна

Нормоконтролер: к.е.н., старший викладач Сафонік Н.П.

КИЇВ 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач випускової кафедри
_____ Олена АРЕФ'ЄВА
« ____ » _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи
Круглікової Маргарити Романівни
(П.І.Б. здобувача)

1. Тема роботи «Оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства» затверджена наказом ректора від 26.03.2024 р. № 445/ст
2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 р. по 16.06.2024 р.
3. Вихідні дані роботи: плани, звіти, фінансова звітність, законодавчі та нормативні акти, статистичні дані, наукові та методичні праці вітчизняних та зарубіжних вчених, електронні інформаційні джерела.
4. Зміст пояснювальної записки: вступ; теоретичні основи визначення ефективності діяльності підприємства; аналіз ефективності діяльності транспортного підприємства; висновки.
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: класифікація видів ефективності діяльності за окремими ознаками; система показників оцінювання ефективності діяльності підприємства; класифікація чинників підвищення ефективності діяльності підприємства; аналіз руху трудових ресурсів ТОВ «Делл Транс Ком» у 2021–2023 роках; аналіз ефективності використання персоналу ТОВ «Делл Транс Ком»; показники забезпечення та ефективності використання основних засобів ТОВ «Делл Транс Ком»; аналіз елементів операційних витрат ТОВ «Делл Транс Ком»; аналіз показників рентабельності продукції ТОВ «Делл Транс Ком»; фактори забезпечення підвищення ефективності функціонування транспортного підприємства; комплексний план заходів щодо підвищення ефективності надання послуг ТОВ «Делл Транс Ком»

6. Календарний план–графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1.	Видача завдання	13.05.2024	
2.	Дослідити теоретичні основи визначення ефективності діяльності підприємства	14.05.2024– 17.05.2024	
3.	Провести аналіз ефективності діяльності транспортного підприємства	18.05.2024– 23.05.2024	
4.	Написання вступу та висновків	24.05.2024– 28.05.2024	
5.	Оформлення пояснювальної записки, графічного матеріалу, підготовка доповіді, передзахист	29.05.2024– 03.06.2024	
6.	Проходження нормоконтролю, перевірка на плагіат, оформлення документів до захисту, рецензування роботи, подання роботи на кафедру	04.06.2024– 07.06.2024	

7. Дата видачі завдання: 13.05.2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Тетяна СІМКОВА
(підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання _____ Маргарита КРУГЛІКОВА
(підпис здобувача) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Оцінка ефективності виробничо–господарської діяльності підприємства» 51 с., 5 рис., 12 табл., 32 використаних джерела, 3 додатки.

ЕФЕКТИВНІСТЬ, ТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, ОБОРОТНІ ЗАСОБИ, ФАКТОРИ, ОЦІНКА, ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ.

Об'єкт дослідження – господарська діяльність ТОВ «Делл Транс Ком», предмет дослідження – методика й організація діяльності транспортного підприємства у напрямку оцінки і підвищення ефективності його діяльності.

Мета – розробка теоретико-аналітичних аспектів та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності транспортного підприємства.

Методологічну й теоретичну базу дослідження становили роботи вітчизняних і закордонних вчених і фахівців в сфері підвищення ефективності господарської діяльності.

У процесі написання кваліфікаційної роботи були використані матеріали державної статистики, звітні дані підприємств. Для досягнення поставленої мети дослідження в роботі було використано системний підхід, порівняльний аналіз та синтез, метод історичної аналогії.

Значущість виконаної роботи та висновків полягає в тому, що підвищення ефективності діяльності підприємств забезпечує успішне функціонування, фінансову стабільність і розвиток підприємства у конкурентному середовищі автотранспортних послуг, збільшення доходів і фінансових результатів підприємства.

Рекомендації щодо використання результатів – теоретичні положення й методичні та практичні рекомендації щодо визначення заходів з підвищення ефективності виробничо–господарської діяльності підприємств можуть бути використані на вітчизняних автотранспортних підприємствах.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Економічний зміст та значення ефективності діяльності підприємства.....	9
1.2. Класифікація видів ефективності.....	12
1.3. Система показників оцінювання ефективності діяльності підприємства	16
1.4. Чинники зростання ефективності діяльності підприємства	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ДЕЛЛ ТРАНС КОМ»	24
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Делл Транс Ком».....	24
2.2. Аналіз ефективності виробничо-господарської діяльності ТОВ «Делл Транс Ком».....	27
2.3. Оцінка ефективності надання послуг ТОВ «Делл Транс Ком».....	33
2.4. Напрями підвищення ефективності надання послуг ТОВ «Делл Транс Ком».....	36
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Визначення ефективності підприємницької діяльності широко розповсюджено та досліджено в економічній теорії та практиці управління підприємством. Розуміння ефективності є одним із основних питань науки про управління діяльністю господарюючого суб'єкта, дослідження якого спрямоване на пошук методів її обґрунтованої оцінки.

Підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності є пріоритетним практичним завданням для всіх компаній, хоча це питання досі залишається проблемним для економічної науки.

Основна увага приділяється ефективності виробництва на всіх рівнях, ефективності ведення бізнесу та питанням соціально-економічної системи. Серед них важливим аспектом є оцінка ефективності ресурсного забезпечення підприємства, яка значною мірою визначає особливості стратегії розвитку підприємства та стратегічного формування.

Теоретичні засади визначення ефективності діяльності підприємств розглядаються засновниками теорії управління Д. Рікардо, П. Друкером, К.Р. Макконнеллом та С.Л. Брю, Н. Хейне, Г. Саймоном [13; 16; 21]. У зв'язку зі зростанням важливості оцінки ефективності ресурсного забезпечення підприємств активізувалися наукові дослідження у сфері створення теоретико-методологічних засад у працях сучасних зарубіжних та вітчизняних економістів Ареф'євої О. В., Коваленко Н. В., Андрієнко М. М., Гринько Т. В., Дудніченко А. В., Терлецької А. В., Каравчука Ю., Каравчука К., Миколишина Ю. [3; 8; 26].

Вагомий внесок у вирішення проблем підвищення економічної ефективності підприємств зробили українські та зарубіжні вчені, такі як Воронько–Невіднича Т. В., Галусян Р.О., Захарчук О. Я., Калюга В.М., Кузьмін О. Є., Лакіза В. В., Куценко А.В., Оксентюк Р. А., Будник І. В.,

Козій Я. В., Перекрест Т.В., Петриченко К.В., Селезньова Г. О., Сімкова Т.О. [6; 7; 9; 10; 11; 12; 14; 17; 18; 19; 20].

Питання, пов'язані з формуванням ринку автотранспортних послуг, вважаються сьогодні дуже актуальними, оскільки автомобільний транспорт є наймасовішою галуззю, яка тривалий час займала і міцно утримує лідируючі позиції в транспортному комплексі країни. Результатом роботи транспорту є тонни перевезеного вантажу та велика кількість перевезених пасажирів.

Військовий стан, ринкові умови та поспішна приватизація і корпоратизація транспортних компаній особливо негативно позначилися на автомобільному транспорті. Обсяги перевезень різко скоротилися, а їхня вартість зросла. Тому важливо знайти шляхи підвищення ефективності роботи автотранспортних підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка теоретико-аналітичних аспектів та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності транспортного підприємства.

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі необхідно вирішити наступні завдання:

- вивчити економічний зміст і значення ефективності;
- узагальнити класифікацію видів ефективності;
- визначити основні показники оцінки ефективності діяльності підприємства;
- визначити чинники зростання ефективності діяльності підприємства;
- розглянути загальну характеристику діяльності ТОВ «Делл Транс Ком»;
- оцінити ефективність виробничо-господарської діяльності ТОВ «Делл Транс Ком»;
- проаналізувати ефективність послуг, що надаються досліджуваним підприємством;
- розробити пропозиції щодо шляхів підвищення ефективності надання послуг транспортної компанії.

Об'єкт дослідження – господарська діяльність ТОВ «Делл Транс Ком», предмет дослідження – методика й організація діяльності транспортного підприємства у напрямку оцінки і підвищення ефективності його діяльності.

У роботі використані наступні основні методи дослідження: порівняльний аналіз і синтез, метод історичної аналогії; статистичні групування та узагальнення, порівняння - при аналізі показників ефективності діяльності підприємства; класифікаційно-аналітичний метод - при класифікації факторів, що визначають підвищення ефективності діяльності підприємства.

Інформаційною базою дослідження слугували: наукова література, монографії, наукові статті з теорії та практики підвищення ефективності діяльності підприємства, законодавчі акти та нормативні матеріали, бухгалтерська та фінансова звітність підприємства, а також Інтернет-ресурси.

Отримані результати та їх новизна полягають у розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства, що дозволять вдосконалити його ринкову позицію та результативність діяльності транспортного підприємства. Результати дослідження також полягають у поглибленні існуючих теоретичні засад та удосконаленні методичних підходів щодо підвищення ефективності діяльності транспортного підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства, що можуть бути використані на вітчизняних транспортних підприємствах.

Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною, завершеною роботою. Результати кваліфікаційної роботи апробовані у матеріалах XV Міжнародної науково–практичної конференції «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами», м. Київ, НАУ, 11–12 квітня 2024 р.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел з 32 найменувань, поданого на 5 сторінках. Основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 51 сторінці комп'ютерного тексту. Робота містить 12 таблиць і 5 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст та значення ефективності діяльності підприємства

Внаслідок посилення інтеграції соціально-економічних систем окремих державних або громадських організацій в єдиний економічний простір, зростання конкуренції на зовнішньому та внутрішньому ринках, науково-технічного прогресу в усіх сферах суспільної діяльності та інших чинників відбувається прискорений розвиток якості, пунктуальності та управління окремими цільовими бізнесами на рівні господарств. Господарська діяльність та промислові компанії, некомерційні організації або інші комерційні розробки та фінансові компанії – всі вони спрямовані на досягнення певного (переважно цільового) результату. Отримані результати – економічна діяльність – мають різну природу і проявляються не лише у сфері окремих компаній, але й на мезо- та макроекономічному рівнях та є каталізаторами інших змін.

Під сутнісною ознакою поняття «ефективність діяльності» слід розуміти його характеристики, які відображають важливість і значення цього терміна по відношенню до інших економічних понять і категорій, практичної господарської діяльності. Коректне визначення поняття дає можливість розробити універсальну класифікацію видів прояву ефективності бізнесу.

Традиційна і найбільш вживана в економічних дослідженнях категорія «ефективність» не знайшла однозначного тлумачення в працях зарубіжних і вітчизняних фахівців. Сьогодні часто можна зустріти суперечливі судження щодо сутності, ролі та значення категорії «ефективність» соціально-економічних систем різного рівня. Так, одні дослідники віддають перевагу використанню терміну «результативність», інші – «продуктивність»,

обґрунтовуючи це штучним характером категорії «ефективність». Основна проблема цих наукових досліджень залишається незмінною в необхідному часовому проміжку - отримати важливі результати і при цьому зменшити або залишити незмінними витрати на їх реалізацію.

«Ефективність виробництва – виробництво продукції чи послуги за найменшою вартості; йдеться про найбільш ефективне використання коштів на виробництві різних товарів і послуг» [4;12;14].

Сутнісні характеристики і вимірювання ефективності представлені на рис. 1.1.

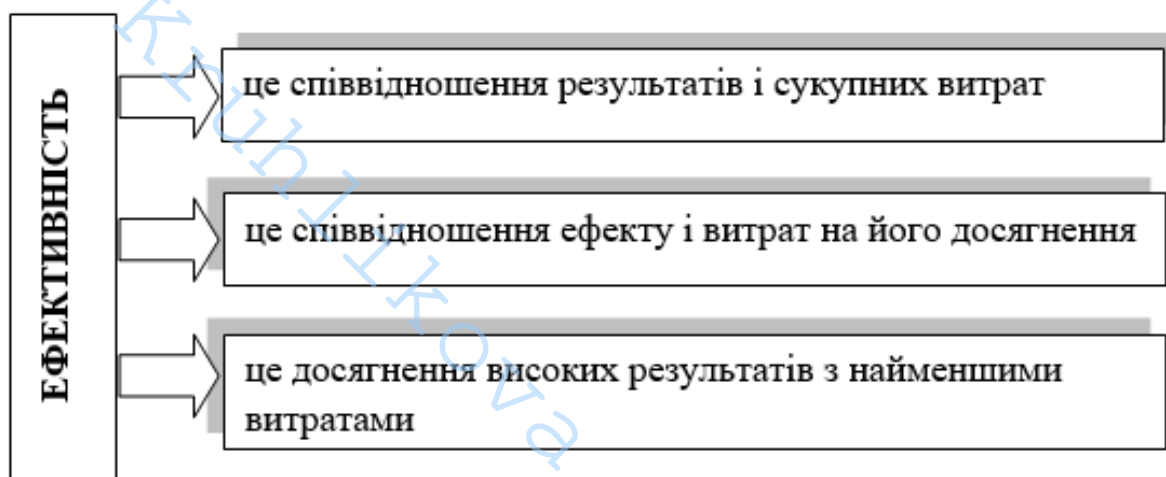

Рис. 1.1. Сутнісна характеристика ефективності [12]

Ознакою ефективності (результативності) може бути необхідність досягнення виробничої мети і господарської діяльності підприємства (організації) з меншими витратами робочого або суспільного часу.

Зрештою, остаточне тлумачення ефективності (результативності) як економічної категорії визначається об'єктивно діючим законом економії робочого часу, який є фундаментальною сутністю багатства і мірою витрат, необхідних для його нагромадження і використання суспільством. Тому підвищення продуктивності праці слід розглядати як конкретний спосіб прояву цього закону.

Процес створення результатів і ефективності виробництва показаний на рис 1.2. [7].

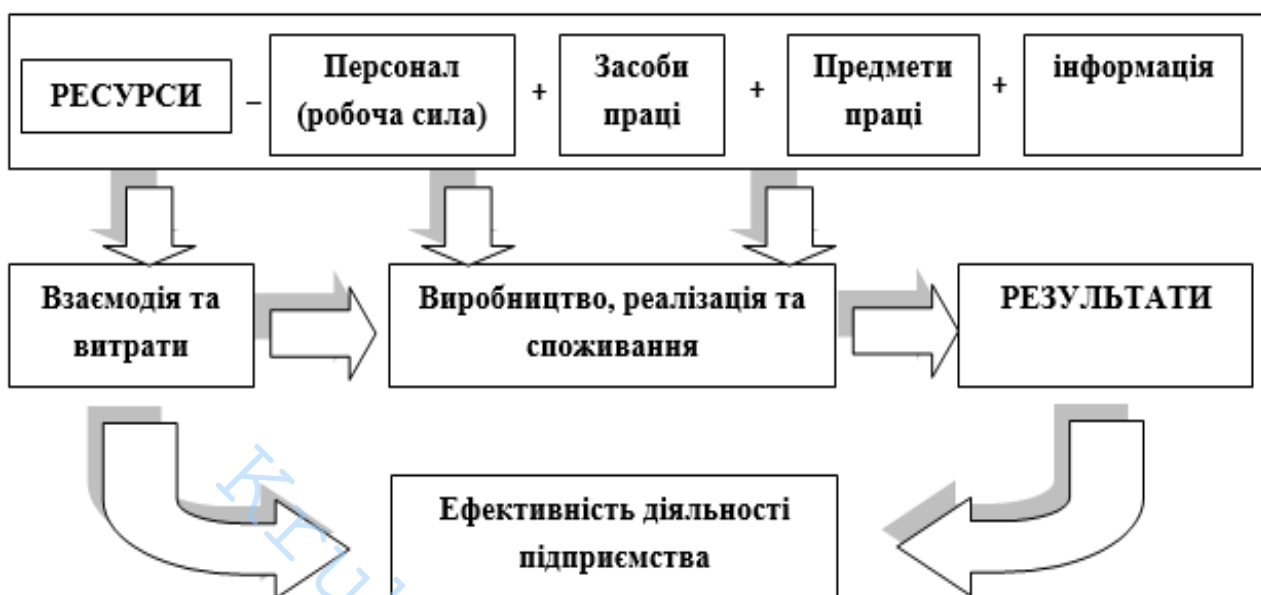

Рис. 1.2. Схема формування результатів та ефективності виробництва

Питання про те, що слід вважати результатами виробництва і якими є ресурси, що призвели до виробництва цих результатів, є дискусійним. Економісти висували різні пропозиції щодо вирішення цієї проблеми, але з усієї їхньої численної кількості точок зору найсправедливіші можна об'єднати в наступні три підходи [2;24]:

1) ресурсний, при якому економічний результат порівнюється з економічною оцінкою виробничих ресурсів, використаних у виробництві;

2) витратний, коли економічний результат порівнюється з поточними витратами, безпосередньо пов'язаними з його виробництвом;

3) на основі ресурсів і витрат, який, як випливає з назви, є чимось середнім між двома попередніми. Іншими словами, до уваги беруться певні оцінки наявних ресурсів та оцінка фактичних витрат. Однак застосування цього підходу має бути дуже виваженим та обережним, оскільки існує проблема подвійного рахунку, а також значний вплив специфічних характеристик виробничого сектору (фондомісткість, капіталомісткість, трудомісткість тощо).

Теорія ефективності чітко розмежовує поняття результату та ефективності, розуміючи перший як підсумок події, а другий - як співвідношення між результатом і витратами, що його спричинили. Фундаментальний зв'язок між цими двома поняттями може бути виражений різницею між умовним економічним результатом та загальними інвестиціями в капітал і, відповідно до рівня управління, може бути отриманий: 1) на національному рівні; 2) на рівні компанії.

Якщо ж результати економічної діяльності перевищують витрати, то можна стверджувати про позитивний ефект, у протилежному випадку - це негативний ефект (збиток) [27].

1.2. Класифікація видів ефективності

Для розкриття змісту ефективності компанії на різних етапах можна класифікувати види її проявів, кожен з яких має певне практичне значення для системи управління (табл. 1.1) [5; 10; 25].

Таблиця 1.1

Класифікація видів ефективності діяльності за окремими ознаками

Класифікаційна ознака	Ефективність
1	2
За методом розрахунку	Абсолютна Порівняльна
За наслідками (одержаним результатом)	Економічна Соціальна
За рівнем об'єкта господарювання (місцем отримання)	На рівні економіки в цілому На рівні галузі На рівні об'єднання підприємств На рівні підприємства На рівні структурного підрозділу підприємства На рівні виробництва окремих видів продукції

1	2
За об'єктом оцінки	Окремого підприємства в цілому Окремих видів ресурсів Окремого виду продукції
Залежно від характеру здійснюваних витрат	Ефективність застосовуваних ресурсів Ефективність витрат (спожитих ресурсів)
За видами господарської діяльності	Ефективність виробничої діяльності Ефективність торговельної діяльності Ефективність банківської діяльності Ефективність страхової та інших видів діяльності
За ступенем збільшення ефекту	Первинна Мультиплікаційна Синергічна
За місцем одержання ефекту	Локальна (комерційна) Народногосподарська
За рівнем оцінювання	Ефективність рівня суспільства Ефективність рівня суб'єкта господарювання
За умовами оцінювання	Реальна ефективність Розрахункова ефективність Умовна ефективність
За типом процесу	Ефективність виробничих процесів Ефективність управління Ефективність інвестиційної діяльності Ефективність інноваційної діяльності Ефективність маркетингової діяльності Ефективність фінансової діяльності та ін.
Залежно від матеріально-технічного наповнення	Ефективність використання основних засобів Ефективність використання оборотних засобів Ефективність використання нематеріальних активів Ефективність використання трудових ресурсів

Наведена класифікація не є повною, вона відображає лише окремі аналітичні зрізи питання. Основні види ефективності виробництва (діяльності) розрізняються, головним чином, на основі ефектів (результатів), отриманих від господарської діяльності підприємства. У цьому сенсі необхідно представити змістовну характеристику деяких видів ефективності.

Розглянемо основні ознаки класифікації ефективності та її види залежно від цих ознак [1; 15; 20; 28].

1. За методом розрахунку виділяють абсолютну та порівняльну ефективність. Абсолютна ефективність відображає загальну або питому результативність (на одиницю витрат або ресурсів) діяльності компанії за певний період часу. Порівняльна ефективність показує наслідки порівняння ймовірних варіантів господарювання та вибору найкращого; ступінь порівняльної ефективності відображає соціально-економічні переваги варіантів, обраних суб'єктами прийняття економічних рішень (сфери діяльності), над іншими можливими варіантами.

2. Відповідно до отриманих результатів, можна розрізняти економічну та соціальну ефективність. Економічна ефективність виражається різними вартісними показниками, що характеризують проміжні та кінцеві результати виробництва на підприємстві або в іншій інтегрованій виробничій структурі. Соціальна ефективність проявляється у скороченні робочого тижня, збільшенні кількості нових застосувань і сфер використання, поліпшенні умов праці та побуту, стану навколишнього середовища, безпеки людини тощо.

3. На рівні господарюючого об'єкта можна виділити: ефективність економіки загалом, ефективність галузі, ефективність об'єднання компаній, підприємств, структурних об'єднань компанії, ефективність виробництва окремих видів продукції.

4. За об'єктами оцінки розрізняють ефективність господарської діяльності підприємства, ефективність використання окремих видів ресурсів та ефективність виробництва окремих видів продукції. Ефективність господарської діяльності визначається сукупністю отриманих результатів, які відображають реалізацію цілей розвитку підприємства, та обсягом сукупних використаних і залучених ресурсів. Ефективність використання окремих видів ресурсів характеризується співвідношенням між обсягом виробленої продукції або отриманих вигод і відповідною величиною використаних ресурсів. Ефективність виробництва характеризується використанням мінімуму ресурсів для виробництва заданого обсягу продукції.

5. За характером отриманих витрат розрізняють ефективність використаних ресурсів та ефективність витрат. Ефективність використаних ресурсів включає: ефективність виробничих потужностей, ефективність трудових ресурсів, ефективність нематеріальних ресурсів.

6. За видами економічної діяльності розрізняють ефективність виробництва, торгівлі, банківської, страхової та інших видів діяльності. Очевидно, що особливість виду діяльності накладає певний відбиток на методологію визначення ефективності конкретного підприємства або його структурних підрозділів. Це знаходить своє відображення і в деталях показників ефективності, які для цього використовуються.

7. Залежно від того, наскільки збільшується ефект, розрізняють первісний, множинний та синергетичний ефекти. Необхідність такого розподілу ефективності зумовлена тим, що мультиплікатор може спостерігатися як тимчасовий ефект в результаті реалізації певних заходів.

8. За місцем отримання ефекту розрізняють локальну та національну ефективність. Локальна ефективність - це конкретний результат виробничої, господарської або іншої діяльності компанії, який призводить до отримання певної вигоди (доходу чи прибутку). Якщо виробництво продукту певною організацією потребує додаткових витрат ресурсів, але його споживання іншою організацією пов'язане з меншими операційними витратами або іншими позитивними ефектами діяльності, вони є економічними, то говорять про національну економічну ефективність, тобто сукупний ефект у сферах виробництва та споживання відповідної продукції (послуг).

9. В залежності від рівня оцінювання, результативність буде на соціальному та підприємницькому рівнях. Необхідність поділу показників ефективності на дві групи обумовлена наявністю певних конфліктів інтересів між країнами та організаціями, які є соціальними та індивідуальними, або їхніми інституційними партнерами. Як наслідок, виникають відмінності між критеріями оцінки ефективності того чи іншого явища або заходу.

10. За умовами оцінювання розрізняють фактичну ефективність, розрахункову ефективність та умовну ефективність. Фактична ефективність - це реальний рівень витрат і результатів на підставі даних бухгалтерського та звітного обліку. Розрахункова ефективність базується на проектних або планових показниках, отриманих розрахунковим шляхом. Умовна ефективність використовується для оцінки результатів діяльності структурних підрозділів компанії.

11. За типом процесів. Така функція дає змогу диференціювати підхід до оцінки ефективності, зважаючи на деталі окремих процесів, які відбуваються у компанії. З цієї функціональної точки зору можна окремо оцінювати ефективність виробничого процесу, ефективність управління, ефективність інвестиційної, інноваційної, маркетингової та фінансової діяльності.

1.3. Система показників оцінювання ефективності діяльності підприємства

Виділяють такі теоретичні підходи до оцінки ефективності діяльності компаній: витратний, результативний, порівняльний та експертний. Виходячи з цього, виділяють три групи показників ефективності [4; 22]:

– вхідні показники – реалізують економічний підхід до оцінки, який забезпечує застосування вхідних характеристик компанії як критерію ефективності діяльності компанії (прикладом таких характеристик є показники ефективності на одиницю продукції, матеріальні витрати та ін.);

– вихідні показники – використовуються в результативному підході до оцінки можливостей підприємства. Характеризуються розглядом базових (кінцевих) характеристик як мірила результативності (прикладом такого виду показників є рентабельність).

– процесні показники є основою порівняльного підходу до оцінки діяльності компанії. Цей підхід використовує цільові характеристики (функціональні, структурні, якісні) як міру ефективності.

Всі методи визначення ефективності підприємства доцільно об'єднати в наступні групи:

- метод оцінки ефективної праці, що базується на визначенні трудового ефекту всіх видів корпоративних витрат на підготовку кадрів, виробництво і маркетинг. Концептуальною підставою для даного типу методів є концепція відносної взаємозамінності економічних ресурсів;

- метод оцінки фінансової ефективності. Він базується на використанні окремих фінансових показників (ліквідності, платоспроможності, ділової активності, фінансової стійкості тощо) як мірила ефективності діяльності підприємства. Основою цього виду аналізу є робота, яка відображає всі сторони діяльності компанії в її фінансових результатах, структурі капіталу тощо;

- методи стратегічної оцінки ефективності. Фокус робиться на досягненні стратегічних цілей розвитку або сприянні конкретним операціям для забезпечення виконання стратегічних цілей підприємства. Ця категорія методів найповніше реалізується в рамках підходу стратегічного аналізу. Це пов'язано з тим, що деякі важливі елементи ефективності вимагають уточнення з точки зору зосередження на стратегічних показниках діяльності організації;

- статистичні методи оцінки ефективності демонструють технічний підхід до оцінки ефективності, що базується на застосуванні класичних статистичних і математичних методів для аналізу економічних показників або явищ;

- метод оцінки ефективності витрат. Головними показниками ефективності є абсолютна вартість і структура витрат у всіх напрямках діяльності фірми. Найчастіше використовуються в методиках управління витратами та при опрацюванні інвестиційних заходів;

- неекономічний метод оцінки ефективності. Основний критерій базується на подвійних характеристиках (екологічність виробництва, соціальність економічних процесів тощо).

Узагальнюючий підсумковий результат роботи підприємства оцінюється ступенем ефективності його економічної діяльності: загальною сумою одержаного прибутку та підрахунком в одиницях ресурсів [9; 30].

Водночас, абсолютна величина прибутку не визначає рівень ефективності виробничо-господарської діяльності. Для того, щоб зробити висновок про рівень ефективності господарювання, необхідно порівняти дохід з отриманими витратами або активами, що забезпечують господарську діяльність, тобто визначити рентабельність.

Рентабельність може мати кілька різновидів, залежно від того, які доходи та ресурси беруться до уваги при розрахунку, зокрема, рентабельність інвестованих ресурсів (капіталу), рентабельність продукції та рентабельність комерційної діяльності.

Динаміка показників рентабельності залежить від змінення економічних та організаційно-технічних чинників виробництва і реалізації продукції. Тому аналіз рентабельності підприємства вимагає визначення факторів, які мали значний вплив на збільшення або зменшення рентабельності, та розробку необхідних заходів для покращення результатів діяльності підприємства.

Крім рентабельності, до основних показників ефективності діяльності підприємства належать показники ефективності використання основних засобів (табл. 1.2), показники ефективності використання оборотного капіталу (табл. 1.3), показники ефективності використання трудових ресурсів (табл. 1.4) та показники ефективності капітальних вкладень (табл. 1.5) [3; 5; 11; 14; 23; 29].

У кожній з цих груп є певні абсолютні або відносні показники, які визначають загальну ефективність або ефективність використання певного виду ресурсів.

Для комплексної оцінки рівня і динаміки абсолютної економічної ефективності виробничо-господарської діяльності, результатів виробничої та фінансово-економічної діяльності підприємств, окрім вищезазначених показників, слід враховувати використання трудових ресурсів, виробничих потужностей, обладнання, специфічних матеріалів та ін.

Показники ефективності використання основних засобів

Назва	Визначення
Фондовіддача	Відношення вартості виготовленої продукції (за гуртовими цінами) за рік до середньорічної вартості основних засобів
Фондомісткість	Обернений до фондовіддачі
Рентабельність основних засобів	Відношення прибутку, одержаного за певний період, до середньої вартості основних засобів за той самий період
Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання	Відношення обсягу виготовленої продукції за певний період у натуральних або вартісних показниках до виробничої потужності обладнання у відповідних показниках
Коефіцієнт змінності обладнання	Відношення кількості відпрацьованих верстатомізмін до кількості одиниці обладнання

Таблиця 1.3

Показники ефективності використання оборотних засобів

Назва	Визначення
Коефіцієнт оборотності	Відношення вартості виготовленої продукції (за гуртовими цінами) за певний період до середніх залишків оборотних засобів
Коефіцієнт завантаження	Обернений до коефіцієнта оборотності
Тривалість обороту	Відношення кількості днів у періоді до коефіцієнта оборотності за цей період
Рентабельність оборотних засобів	Відношення прибутку, одержаного за певний період, до середніх залишків оборотних засобів за той самий період

Таблиця 1.4

Показники ефективності використання праці (трудових ресурсів)

Назва	Визначення
Продуктивність праці	Відношення вартості або кількості виготовленої продукції до витрат живої праці, що відображається кількістю відпрацьованих людино-годин. Відображає кількість продукції, що виготовляється за одиницю робочого часу

Назва	Визначення
Трудомісткість продукції	Обернений до продуктивності праці. Відображає витрати праці на виготовлення одиниці продукції
Фондоозброєність	Відношення середньої вартості основних засобів за певний період до середньооблікової чисельності працівників за той самий період
Зарплатомісткість продукції	Відношення фонду оплати праці до вартості виготовленої продукції за певний період

Таблиця 1.5

Показники ефективності використання капітальних вкладень

Назва	Визначення
Коефіцієнт ефективності капітальних вкладень	Відношення щорічного приросту прибутку від здійснення капітальних вкладень до суми капітальних вкладень
Термін окупності капітальних вкладень	Обернений до коефіцієнта ефективності капітальних вкладень. Відображає кількість років, за яку сума прибутку перекриє суму капітальних вкладень
Зведені витрати	Дорівнює сумі поточних витрат на одиницю продукції за певним варіантом та добутку нормативного коефіцієнта ефективності та питомих (на одиницю продукції) капітальних вкладень за тим самим варіантом. Найкращим буде варіант з мінімальним значенням зведених витрат

Варто зауважити, що на рівень економічної ефективності галузі впливає багато взаємопов'язаних факторів. Через свої техніко-економічні характеристики кожен сектор характеризується відповідними коефіцієнтами ефективності.

1.4. Чинники зростання ефективності діяльності підприємства

Компанія працює в бізнес-середовищі, яке впливає на її діяльність. Цілісність податкової та амортизаційної систем, державна кредитно-грошова політика, стабільність та досконалість чинного законодавства, ступінь регулювання цін у національній економіці, система ліцензування - це фактори,

що перебувають поза контролем підприємства, безумовно, впливають на ефективність його діяльності (рис. 1.3). Це зумовлює виокремлення серед факторів, що підвищують ефективність, груп факторів, які не контролюються підприємством [7; 31].

Рис. 1.3. Класифікація чинників підвищення ефективності діяльності підприємства

На основі ресурсних чинників підприємство може розробити відповідні заходи, направлені на підвищення ефективності своєї діяльності в наступних напрямках.

По-перше, напрями підвищення ефективності використання основних засобів.

Інтенсивні шляхи підвищення ефективності використання основних засобів: «поліпшення структури основних засобів підприємства; технічне переоснащення підприємств; механізація та автоматизація виробництва; оптимізація структури виробничого обладнання (усунення проблемних зон); вдосконалення технічних процесів; усунення проблемних етапів у виробничому процесі; зменшити тривалість виробничого циклу; інтеграційне використання та поліпшення якості сировини; забезпечення максимального завантаження виробничих потужностей підприємств тощо» [12].

Екстенсивні шляхи підвищення ефективності використання основних засобів: «порушення простоїв за рахунок поліпшення якості ремонтних послуг, своєчасної доставки ключового виробництва з талановитими людьми, сировини, палива та напівфабрикатів; збільшити коефіцієнт змінності роботи обладнання; скорочення непрацюючого обладнання тощо» [22].

По-друге, напрям щодо прискорення оборотності оборотного капіталу.

На стадії формування запасів [32]: встановлення оптимального обсягу виробничих запасів; дотримання принципу найкращого співвідношення «ціна-якість» при формуванні запасів; використання обґрунтованої схеми забезпечення матеріальними ресурсами.

У сфері виробництва: скорочення тривалості виробничого процесу; застосування прогресивних ресурсозберігаючих технологій; зниження матеріало- та енергоємності виробництва; економне використання матеріальних ресурсів; удосконалення власної виробничої інфраструктури;

У сфері обігу: вдосконалення збутової діяльності підприємства; прискорення процесу реалізації готової продукції; активізація збуту; вдосконалення системи розрахунків за відвантажену продукцію; ефективне управління наявною дебіторською заборгованістю.

Напрямки підвищення ефективності роботи команди: «організація оптимального складу персоналу; механізація та автоматизація виробництва;

Заміна існуючих технічних засобів більш досконалими засобами; модернізація обладнання; впровадження прогресивних високих технологій; удосконалення управління виробництвом і роботою та організацією праці; збільшення фонду фактичного робочого часу; моральне заохочення працівників; удосконалити систему підготовки та перепідготовки кадрів; удосконалення системи винагород; застосування системи участі працівників до прибутку» [17].

Водночас, високих результатів діяльності можна досягти шляхом визначення та усунення негативних факторів і сприяння розвитку позитивним факторам, таким як вдосконалення організаційної структури, оптимізація виробничих потужностей та використання новітніх технологій. Реалізація внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення ефективності компанії забезпечує не лише економічний, а й соціальний та навіть екологічний ефект.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ДЕЛЛ ТРАНС КОМ»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «ДЕЛЛ ТРАНС КОМ»

Досліджуваним об'єктом в кваліфікаційній роботі виступає Товариство з обмеженою відповідальністю «Делл Транс Ком», що засноване у 1999–му році

ТОВ «Делл Транс Ком» є юридичною особою. Діє на підставі свого статуту, має у власності відокремлене майно, самостійний баланс, власні бланки, печатку зі своїм найменуванням, штамп, рахунки в банківських установах, діє на засадах цілковитого господарського розрахунку, від свого імені може здійснювати угоди, купувати майнові та особисті немайнові права і нести обов'язки.

Метою ТОВ «Делл Транс Ком» є задоволення потреб у транспортних послугах у Вінниці та Вінницькій області. Компанія здійснює ремонт та технічне обслуговування транспортних засобів.

ТОВ «Делл Транс Ком» знаходиться за адресою: м. Вінниця, шосе Хмельницьке, 2.

Основними завданнями ТОВ «Делл Транс Ком» є: здійснення перевезень автомобільним транспортом для підприємств та організацій; раціональне використання автотранспортних засобів; зростання прибутку та обсягів перевезень; надання послуг населенню на транспорті; надання послуг населенню та підприємствам з технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, виготовлення приладів, деталей тощо; купівля та продаж деталей, запасних частин, шин, акумуляторів та інших товарів; внутрішні та зовнішні пасажирські та вантажні перевезення тощо.

ТОВ «Делл Транс Ком» здійснює планування своєї діяльності самостійно, виходячи з попиту на послуги з перевезення. Послуги та роботи надаються з

врахуванням виробничого та соціального розвитку підприємства та соціальних потреб самих працівників.

ТОВ «Делл Транс Ком» має також право самостійно визначати форми, системи та розміри оплати праці, а також інші доходи співробітників, встановлює правила внутрішнього трудового розпорядку відповідно до чинного законодавства.

Організаційна структура ТОВ «Делл Транс Ком» наведена на рис. 2.1.

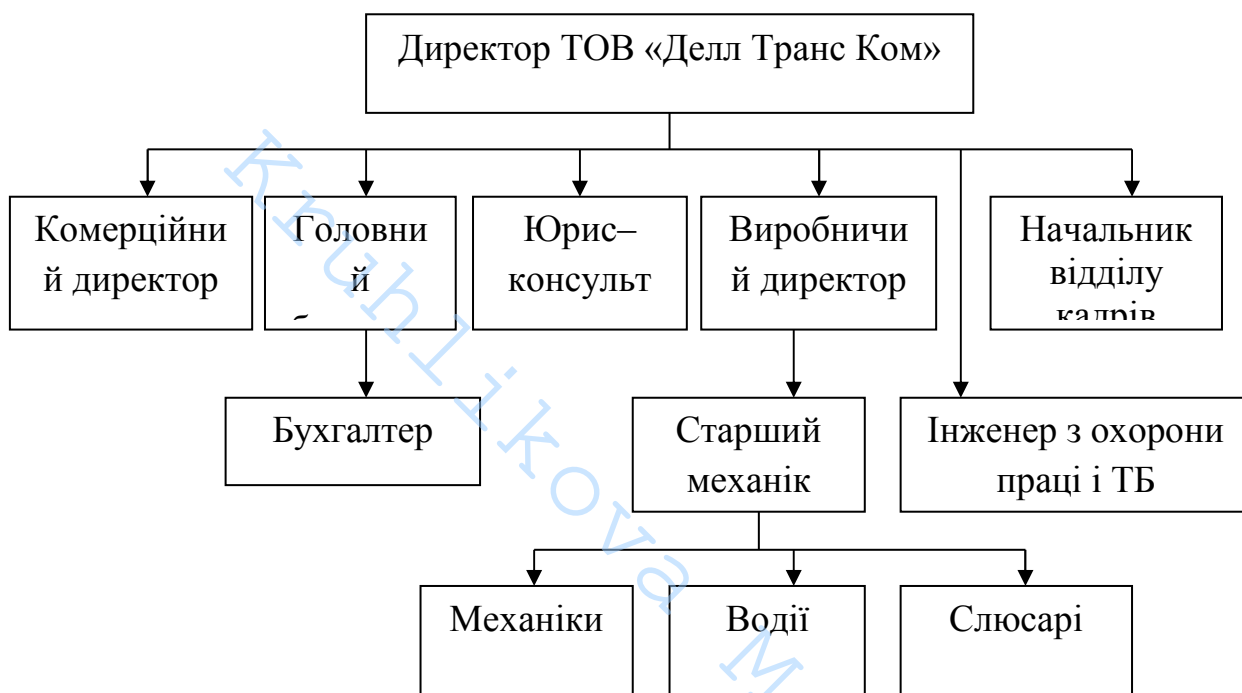

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Делл Транс Ком»

З позиції функціональної спрямованості та відповідності структури рівням ієрархії структуру ТОВ «Делл Транс Ком» можна вважати оптимальною. Проте, зважаючи на динамічність зміни зовнішнього середовища, військовий стан у країні та постійне загострення конкуренції між компаніями, що працюють в одному сегменті ринку, слід зазначити, що існуюча структура, а саме комерційний її блок, не відповідає вимогам ринку.

Технічний стан транспортних засобів, що перебувають на балансі підприємства, перевіряється щоденно профільним технічним персоналом після того, як транспортний засіб повертається на місце постійного паркування, а

також водієм перед виходом на маршрут та під час зміни водіїв на маршруті. Якщо транспортні засоби експлуатуються без повернення на постійне місце стоянки в кінці робочого дня, водій повинен перевіряти їх технічний стан щодня перед виходом на лінію.

«Разові (одиничні) послуги з ремонту автотransпортних засобів надаються за проханням фізичних чи юридичних осіб та за погодженням начальника ремонтної зміни та старшого механіка лише у разі відсутності великого обсягу поточної роботи. Такі разові послуги надаються лише по одному виду ремонту – поточному» [22].

«Поточний – це такий, який виконується для забезпечення або відновлення працездатності (справності) автотransпортних засобів під час використання їх за призначенням і полягає у заміні та (або) відновленні окремих конструктивних елементів, крім базових. Виконується за потребою, без вилучення автотransпортних засобів із сфери експлуатації, залежно від їх технічного стану на основі результатів діагностування» [22].

«Поточний ремонт призначений для усунення несправностей, які виникають, а також для забезпечення встановлених нормативів пробігу автомобілів та їх агрегатів до капітального ремонту. До характерних робіт з поточного ремонту належать: розбирально–складальні, слюсарно–механічні, зварювальні, дефектувальні, фарбувальні, ковальсько–ресорні, вулканізаційні, заміни агрегатів, деталей тощо» [22].

До основних видів послуг, що виконуються працівниками ТОВ «Делл Транс Ком» на замовлення та входять до фактичного ремонту транспортних засобів, належать контрольно-діагностичні та регулювальні роботи; слюсарні роботи (розбирання та збирання нарізних сполучень, замкових з'єднань, захист різьблення тощо); розбирання та збирання; слюсарно-механічні роботи; ковальські роботи; зварювальні роботи; кузовні роботи; мастильні, заправні та прибирально-мийні роботи; роботи з акумуляторними батареями; вулканізаційні роботи.

На балансі підприємства знаходиться 45 одиниць рухомого складу, а саме Scania – 10 одиниць; КАМАЗ-5410 – 5 одиниць; ЗІЛ-4331 – 2 одиниці; Ford Transit – 8 одиниць; Газель – 20 одиниць.

Враховуючи, що в команді ТОВ «Делл Транс Ком» працює лише 3 водії, які обслуговують 3 транспортні засоби, решта 45 одиниць рухомого складу орендовані (на договірних засадах).

2.2. Аналіз ефективності виробничо–господарської діяльності ТОВ «Делл Транс Ком»

Ефективність використання трудових ресурсів у виробничому процесі значною мірою визначає обсяг виробництва продукції, її собівартість та якість. Саме тому аналіз використання трудових ресурсів є вагомим складовою системи комплексного економічного аналізу на підприємстві. Управління трудовими ресурсами компанії визначається шляхом аналізу чисельності та структури працівників.

Корпоративна програма управління людськими ресурсами спрямована на підтримку постійного високого рівня кваліфікації працівників шляхом залучення до роботи професіоналів з належним досвідом роботи за фахом.

Оскільки кількість працівників за останній рік зменшилася, необхідно провести аналіз руху трудових ресурсів на підприємстві. Основними показниками, що характеризують плинність кадрів, є коефіцієнт вибуття, коефіцієнт плинності кадрів та загальний оборот кадрів:

1. Коефіцієнт вибуття працівників визначається співвідношенням між кількістю осіб, які звільнилися, та середньообліковою чисельністю працівників.
2. Коефіцієнт прийому нових працівників визначається як відношення кількості прийнятих працівників до середньооблікової чисельності працівників.
3. Загальний оборот кількості працюючих.

Здійснений аналіз руху працівників ТОВ «Делл Транс Ком» за 2021–2023 роки зведемо у табл. 2.1.

Аналіз руху трудових ресурсів ТОВ «Делл Транс Ком» у 2021–2023 роках

№ п/п	Показники	Роки		
		2021	2022	2023
1.	Коефіцієнт вибуття працівників	0,061	0,025	0,108
2.	Коефіцієнт надходження працівників	0,122	1,041	0,009
3.	Загальний оборот чисельності працівників	1,061	1,197	0,901

Таким чином, згідно з наведеними вище розрахунками, найнижча плинність кадрів спостерігалася у 2023 році, кількість прийнятих працівників була незначною, оскільки коефіцієнти найму працівників є дуже малими. Згідно з отриманими даними, найкраще для підприємства, коли сукупний оборот чисельності працівників наближається до одиниці або дорівнює їй.

Ефективність використання персоналу компанії демонструє продуктивність праці, що визначається ступенем продуктивності, здатністю даної робочої сили створювати корисну вартість або виконувати необхідну роботу. Продуктивність праці відображає співвідношення між затратами робочого часу та обсягом виробленої продукції. Що більше продукції виробляється за одиницю робочого часу або що менше робочого часу витрачається на виробництво одиниці продукції, то вищою є продуктивність праці, продуктивнішою та економнішою є робоча сила.

Оцінку ефективності використання персоналу ТОВ «Делл Транс Ком» наведемо у табл. 2.2.

Аналіз показав, що у 2022 році продуктивність праці зменшилася на 17,91 тис. грн порівняно з 2021 роком, але збільшилася у 2023 році порівняно з 2022 роком на 4,24 тис. грн, що є сприятливим для підприємства.

Відтак, розрахунок рівня продуктивності праці стимулює підприємство вживати заходів для забезпечення ефективного використання трудових ресурсів, тобто, щоб робота кожного робітника була використана більш результативно.

Аналіз ефективності використання персоналу ТОВ «Делл Транс Ком»

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення	
		2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
1.	Чистий дохід від реалізації послуг, тис. грн.	6107	5417	5399	-690	-18
2.	Середньообілокова чисельність персоналу, осіб	98	122	111	24	-11
3.	Продуктивність праці, тис. грн.	62,31	44,40	48,64	-17,91	4,24

Аналіз основних засобів ТОВ «Делл Транс Ком» (додаток А–В) за період 2021 – 2023 роки надав можливість провести аналіз стану та ефективності використання основних засобів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Показники забезпечення та ефективності використання основних засобів ТОВ «Делл Транс Ком»

№ п/п	Показники	Роки			Нормативне значення
		2021	2022	2023	
1.	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,177	0,208	0,221	Зменшення
2.	Коефіцієнт придатності основних засобів	0,823	0,792	0,779	Збільшення
3.	Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,003	0,007	0,090	Збільшення
4.	Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,076	0,004	0	Зменшення
5.	Коефіцієнт приросту основних засобів	-0,070	0,003	0,090	Додатне значення
6.	Фондомісткість	0,975	1,131	1,247	Зменшення
7.	Фондоозброєність	60,77	50,21	60,65	Збільшення
8.	Фондоввідача	1,025	0,884	0,802	Збільшення

Аналіз показників забезпеченості та ефективності використання основних засобів ТОВ «Делл Транс Ком» у 2021-2023 рр. свідчить про збільшення коефіцієнта зносу, що являється негативним явищем для підприємства, зменшення коефіцієнта придатності основних засобів, що вказує на зношеність основних засобів, що зумовлює зниження конкурентоспроможності послуг підприємства.

Коефіцієнти оновлення та вибуття основних засобів мають позитивну тенденцію, що свідчить про інтенсивність введення в експлуатацію нових основних засобів. Коефіцієнт приросту основних засобів має позитивне значення лише у 2022 та 2023 роках, що вказує на приріст основних засобів за рахунок введення в дію нових основних засобів та вибуття з експлуатації фізично зношених або морально застарілих основних засобів. Фондомісткість та фондovіддача вказують на неефективне використання основних засобів підприємства. Загалом стан ефективності використання основних засобів ТОВ «Делл Транс Ком» можна вважати задовільним.

Здійснимо оцінку ефективності використання оборотних засобів підприємства. Проведений аналіз ефективності використання оборотних засобів ТОВ «Делл Транс Ком» зведемо до табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Показники ефективності використання оборотних засобів
ТОВ «Делл Транс Ком» у 2021–2023 роках

№ п/п	Показники	Роки		
		2021	2022	2023
1.	Чистий дохід від реалізації послуг, тис. грн.	6107	5417	5399
2.	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	328	328	394,5
3.	Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	18,62	16,52	13,69
4.	Тривалість одного обороту, днів	19,33	21,79	26,30
5.	Коефіцієнт завантаження	0,054	0,06	0,07

Аналіз показників ефективності використання оборотного капіталу показує, що оборотний капітал здійснив 18,62 оборотів у 2021 році, 16,52 у 2022 році та 13,69 у 2023 році. Встановлено, що тривалість одного обороту становила 19,33 дня у 2021 році, 21,79 дня у 2022 році та 26,3 дня у 2023 році. Коефіцієнт завантаження зростає протягом аналізованого періоду.

Аналіз ефективності використання оборотних активів демонструє неефективне використання оборотних активів та невелике зниження фінансового становища підприємства.

Аналіз витрат відображає ефективність роботи компанії та визначає зростання або зменшення основного показника компанії – прибутку. Аналіз елементів операційних витрат ТОВ «Делл Транс Ком» наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз елементів операційних витрат ТОВ «Делл Транс Ком»

№ п/п	Показник	Роки			Відхилення	
		2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
1.	Матеріальні витрати	2701	2136	2254	-565	118
2.	Витрати на оплату праці	1794	2077	2106	283	29
3.	Відрахування на соціальні заходи	675	832	761	157	-71
4.	Амортизація	217	213	214	-4	1
5.	Інші операційні витрати	681	428	527	-253	99
6.	Разом	6068	5686	5862	-400	176

Аналізуючи динаміку витрат, бачимо, що матеріальні витрати у 2022 році значно зменшуються порівняно з 2021 роком, а у 2023 році знову збільшуються порівняно з 2022 роком на 118 000 грн, що є негативним для компанії. Витрати на оплату праці зросли на 283 000 грн та 29 000 грн відповідно з 2021 по 2023 рік, що пов'язано зі збільшенням середньорічної кількості працівників. Відрахування на соціальне страхування також зросли на 157 тис. грн у

2022 році порівняно з 2021 роком і зменшилися на 71 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком.

Амортизація залишилися практично незмінною у звітному періоді. Інші операційні витрати знизилися на 234 000 грн у 2022 році порівняно з 2021 роком і зросли на 99 000 грн у 2023 році порівняно з 2022 роком. Загалом витрати скоротилися на 400 тис. грн у 2022 році та зросли на 176 тис. грн у 2023 році.

Рентабельність – це відносний показник ефективності діяльності компанії, який зазвичай розраховується як відношення прибутку до витрат. Рентабельність має кілька різновидів, залежно від того, який прибуток і які ресурси беруться до розрахунку.

Аналіз показників рентабельності послуг ТОВ «Делл Транс Ком» наведемо у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз показників рентабельності продукції ТОВ «Делл Транс Ком»
у 2021–2023 роках, %

№ п/п	Показник	Роки			Відхилення,%	
		2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022
1.	Рентабельність активів	0,213	0,307	0,496	1,44	1,62
2.	Рентабельність реалізації	4,73	7,033	4,334	1,49	0,62
3.	Рентабельність продукції	0,189	0,318	0,523	1,68	1,64
4.	Рентабельність господарської діяльності	0,181	0,281	0,461	1,55	1,64

Аналіз рентабельності свідчить, що протягом 2021-2023 років рентабельність послуг ТОВ «Делл Транс Ком» зростає, що вказує на стійкий фінансовий стан та ефективність роботи компанії.

2.3. Оцінка ефективності надання послуг ТОВ «Делл Транс Ком»

Лише правильна оцінка та належне використання показників ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства може гарантувати належні темпи приросту ефективності діяльності підприємства. Проте обов'язковість врахування зовнішніх факторів не є такою суворою, як внутрішніх.

Фактори забезпечення підвищення ефективності функціонування транспортного підприємства подано на рис 2.2.

Рис. 2.2. Фактори забезпечення підвищення ефективності функціонування транспортного підприємства

Основними факторами, що мають вплив на ефективність послуг, які надає ТОВ «Делл Транс Ком», з урахуванням їх специфіки, є наступні:

1. Фактори зовнішнього середовища:

1.1. Конкуренція в сегментах ринку, в яких існує підприємство: діяльність конкуруючих організацій; цінова політика конкурентів; маркетингово-комунікаційна політика конкурентів; наявність конкурентів в радіусі 2 км. від місцезнаходження ТОВ «Делл Транс Ком»; рівень конкурентоздатності послуг, що надаються конкурентами в порівнянні з послугами ТОВ «Делл Транс Ком»; зміна кількості конкурентів на ринку.

Загалом, конкуренція має значний вплив на діяльність ТОВ «Делл Транс Ком» та є одним із чинників зовнішнього середовища, що має безпосередній вплив на стан та перспективний розвиток підприємства, яке існує в конкурентному середовищі.

1.2. Споживачі: рівень лояльності споживачів послуг ТОВ «Делл Транс Ком»; запити споживачів та динаміка їх задоволення; рівень фінансової підтримки з боку споживачів (основних та можливих); кількість постійних споживачів та розроблені в організації програми лояльності для постійних клієнтів; ступінь задоволеності клієнтів рівнем сервісу та якістю обслуговування тощо.

Споживачі, як чинник прямої дії зовнішнього середовища, постійно і істотно впливають на результати діяльності ТОВ «Делл Транс Ком». Керівництво компанії не повинно забувати або применшувати вплив такого фактору зовнішнього середовища, як споживачі або користувачі на діяльність ТОВ «Делл Транс Ком», оскільки ефективність діяльності компанії безпосередньо залежить від споживачів та замовників послуг.

1.3. Органи державної влади: органи законодавчої влади (міські, районні, обласні та Верховна Рада, що наділені відповідними повноваженнями розробляти та приймати нові закони, постанови та інші обов'язкові до виконання адміністративні документи); органи виконавчої влади (представники всіх органів державної виконавчої влади, уповноважені здійснювати контрольні функції щодо діяльності фізичних та юридичних осіб в рамках своїх функціональних обов'язків,

наприклад, органи податкової служби, санепідемслужби, служби охорони праці тощо); державні органи, відповідальні за якість інфраструктури (дороги, інформаційне забезпечення, радіо- і телемовлення тощо).

Вплив органів державної влади на діяльність ТОВ «Делл Транс Ком» також є суттєвим, оскільки практика суб'єктів господарювання свідчить про те, що вплив представників вищезазначених органів державної влади на результати функціонування системи управління є непередбачуваним.

1.4. Постачальники: постачальники запасних частин для ремонту транспортних засобів; постачальники паливо-мастильних матеріалів; постачальники інших ресурсів, необхідних для нормального функціонування ТОВ «Делл Транс Ком» (наприклад, централізоване тепlopостачання, водопостачання, телекомунікації тощо).

2. Фактори внутрішнього середовища:

2.1. Види господарської діяльності ТОВ «Делл Транс Ком»: структура асортименту діяльності; рівень варіативності діяльності організації в залежності від потреб і запитів споживачів (попиту споживачів); рівень якості робіт (послуг тощо); наявність системи управління якістю, що задовольняє вимоги міжнародним або національних стандартів якості;

Керівництво ТОВ «Делл Транс Ком» не приділяє необхідної уваги видам діяльності як суттєвому фактору, що впливає на основний фінансовий результат діяльності підприємства. Це підтверджується стабільною різноманітністю послуг, що надаються ТОВ «Делл Транс Ком», та відсутністю зрозумілої та практичної політики компанії щодо якості та різноманітності послуг на майбутнє.

2.2. Матеріально-технічна база: рівень матеріально-технічної бази і транспортних засобів, що знаходяться на балансі ТОВ «Делл ТрансКом»; ступінь відповідності наявної матеріально-технічної бази вимогам та потребам споживачів.

Зазначений фактор має істотний вплив на операційний процес та загальні показники діяльності ТОВ «Делл ТрансКом», а його важливість та значний вплив матиме суттєвий вплив на ключові результати діяльності в майбутньому.

2.3. Технологічний процес: використання наявного чітко розробленого графіку та покрокової процедури виконання працівниками певної операції (виробничої чи управлінської); забезпеченість сучасним технічним обладнанням та його належність до потреб споживача; використання сучасних інформаційно-комунікативних інструментів у технологічному процесі; впровадження передових технологій у технологічні процеси виробництва та управління; ступінь відповідності технології досліджуваної компанії ефективному управлінню тощо.

Ефективність технологічного процесу в управлінській та виробничій сферах визначає результативність діяльності ТОВ «Делл ТрансКом». Тому роль і значення ступеня впливу цього фактору на ефективність діяльності компанії є вагомими.

2.4. Людські ресурси: кількісний та якісний склад персоналу компанії; стан організації праці; дотримання договірної дисципліни; моральний та психологічний клімат у команді; ступінь задоволеності працівників роботою на підприємстві (сюди також відноситься рівень оплати праці, стан соціальної захищеності, умови праці, стиль керівництва, процес взаємодії тощо).

2.4. Напрями підвищення ефективності надання послуг ТОВ «Делл Транс Ком»

Здійснений аналіз діяльності підприємства показав, що спектр послуг, які пропонує ТОВ «Делл Транс Ком» є стандартним, який надають практично всі конкуренти; підприємство не виконує функцію аналізу та оцінки якості процесу надання послуг; низька рентабельність наданих працівниками послуг за досліджуваний період (2021-2024 рр.); рівень зносу основних засобів щорічно складає 65% від їх загальної вартості, а щорічна вартість оновлення основних засобів (на балансі ТОВ «Делл Транс Ком») становить більшу частину від загальної вартості основних засобів; Існує вагомий вплив людського фактору на підсумковий результат в процесі виконання завдань; не вживаються заходи щодо підвищення рівня кваліфікації управлінської команди; працівники управлінської команди компанії майже не отримують спеціальних програмно-

технічних продуктів; управлінська команда не в повній мірі здійснює фінансовий контроль та недостатньо уваги приділяє поточному та попередньому контролю; не проводиться факторний аналіз основних статей витрат після виконання замовлень тощо.

Головними напрямками підвищення ефективності транспортних послуг, що надаються ТОВ «Делл Транс Ком», є: удосконалення організаційної структури; підвищення якості обслуговування споживачів; управлінський аналіз якості послуг; покращення матеріально-технічної бази; розгалуження видів робіт, що виконуються; модернізація основних фондів, що перебувають на балансі компанії; удосконалення технологічної структури компанії; підвищення конкурентоспроможності послуг, що надаються компанією.

1. Проектування організаційної структури ТОВ «Делл Транс Ком».

Одним з головних недоліків, виявлених під час спеціального аналізу, є невідповідність наявної організаційної структури вимогам сьогоденного ринку. Для усунення цього недоліку ми пропонуємо керівництву ТОВ «Делл Транс Ком» реорганізувати адміністративну структуру, замінивши існуючу посаду бухгалтера на новостворену посаду менеджера з маркетингу.

Прийняття на роботу менеджера з маркетингу з метою вибору найбільш підходящої людини для виконання обов'язків, викладених у посадовій інструкції, допоможе компанії підвищити якість обслуговування клієнтів та активізувати маркетингову діяльність (ціни, продукти, комунікативна політика тощо).

Через реорганізацію організаційної структури виникає питання професійного розвитку працівників, до посадових обов'язків яких входить управління ефективністю надання транспортних послуг (головного бухгалтера, менеджера з маркетингу та диспетчера). З метою підвищення рівня ефективності виконання функціональних обов'язків працівниками ТОВ "Делл Транс Ком" потрібно надати всім працівникам посадові інструкції, в яких чітко вказані обов'язки, права, ступінь відповідальності та заохочення.

Основним завданням компанії є задоволення потреб замовників, оскільки саме збільшення кількості замовників та ступінь задоволеності постійних клієнтів роботою ТОВ «Делл Транс Ком» має безпосередній вплив на сукупні результати діяльності компанії – на величину доходу та чистого прибутку.

Якість обслуговування стає все більш і більш об'єктом уваги і, без сумніву, всі співробітники виступають в ролі консультантів і, в цьому випадку, вони є «обличчям компанії» для клієнтів і тому повинні бути бездоганно підготовленими. Вони повинні знати, коли говорити, а коли слухати, що хоче сказати клієнт. Вони повинні вчасно ставити уточнюючі запитання, знати, що сказати клієнту і як це краще зробити. Таким чином, опановуючи та розвиваючи навички «спілкування з клієнтом» або «спілкування, щоб продавати», продавці зрозуміють, як полегшити виконання повсякденних завдань, як зберігати стриманість і привітність протягом усього робочого дня. І як завоювати прихильність замовників до компанії.

Втілення заходів, розроблених в контексті підвищення якості послуг, що надаються ТОВ «Делл Транс Ком», дозволить:

- підвищити рівень задоволеності персоналу компанії;
- напрацювати стандарти взаємодії співробітників з клієнтами;
- налаштувати співробітництво з банківськими та страховими організаціями.

Для покращення якості ремонтних робіт та транспортних послуг, що надаються ТОВ «Делл Транс Ком», пропонуємо:

- 1) придбати камеру відеоспостереження для фіксації основних етапів роботи працівників СТО в процесі виконання ними своїх обов'язків – під час ремонту автотранспорту;
- 2) облаштувати невелике місце для комфортного відпочинку та очікування для клієнтів;
- 3) забезпечити всіх співробітників брендованим одягом, створивши таким чином атмосферу «командної роботи»;
- 4) запровадити постійний моніторинг оцінки якості обслуговування;

5) налагодити взаємодію з банківськими та страховими організаціями для того, щоб клієнт міг обрати найбільш підходящу для нього програму страхування або кредитування;

6) закупити спеціальне програмне забезпечення для диспетчера з метою покращення якості виконання логістичної функції (прийом, обробка замовлень, мапування - маршрутизація, підготовка супровідної документації тощо).

7) заохочувати саморозвиток співробітників (особливо працівників СТО), головним чином через придбання сучасної спеціалізованої літератури, наприклад, підписку на профільні журнали тощо.

3. Пропозиції щодо виконання аналітичної функції працівниками апарату управління для оцінки рівня якості послуг, що надаються ТОВ «Делл ТрансКом».

Найважливішим завданням керівника є чітко визначення для співробітників основних завдань і стандартів їх виконання з метою демонстрації відмінних результатів роботи. Одним із способів контролювати сервіс та покращувати його є запровадження постійного моніторингу оцінки якості обслуговування.

Як результат, менеджери ТОВ «Делл Транс Ком» повинні завжди оцінювати ефективність процесу надання послуг. Це дозволить покращити якість послуг та визначити готовність до активної імплементації. Для проведення такої оцінки директор має запровадити та підтримувати інформаційну систему для збору та поширення даних з усіх відповідних джерел. Керівництву слід призначити осіб, які відповідатимуть за підтримання інформаційної системи та підвищення якості послуг.

Інформацію про показники ефективності можна отримати з таких джерел: оцінка постачальників (включаючи контроль якості); оцінка клієнтів (включаючи реакцію клієнтів, їхні вимоги та необхідну інформацію зворотного зв'язку); і перевірки якості.

Завдяки аналізу цих даних можна буде визначити ступінь дотримання вимог до послуги, виявити підготовчі заходи для підвищення якості послуги, а також ефективності та результативності її надання.

Для досягнення ефективності та результативності збір та аналіз даних повинен бути систематичним і упорядкованим. Статистичні методи можна використовувати для більшості аспектів збору та використання даних, незалежно від того, чи означає це краще розуміння потреб клієнтів. Пришвидшити прийняття рішень шляхом керування процесами, використання можливостей, прогнозування або вимірювання якості.

Вкрай важливо, щоб керівництво ТОВ «Делл Транс Ком» вимагало застосування якісного програмного забезпечення, яке поступово покращує якість обслуговування в умовах реалізації аналітичних функцій. Воно також включає в себе заходи для визначення наступних

- характеристик, для яких поліпшення є найбільш корисним як з точки зору клієнта, так і з точки зору компанії, що надає послугу;
- змін у потребах ринку, що можуть потребувати змін у класі послуг, які надаються
- невідповідності встановленим параметрам якості послуги через неефективність або недостатність заходів контролю, включених до системи якості;
- резерви, передбачені для зниження витрат при одночасному збереженні та підвищенні якості послуг, що надаються.

Заходи з підвищення якості направлені на досягнення найближчих і довгострокових цілей підвищення якості і повинні включати: встановлення того, які дані необхідно збирати; проведення аналізу даних і встановлення пріоритетності видів діяльності, які мають найбільш негативний вплив на якість послуг; інформування про результати зворотного зв'язку, що передбачає інформування про результати оперативного управління за допомогою зворотного зв'язку і надання рекомендацій щодо негайного поліпшення якості;

регулярне надання періодичних звітів вищому керівництву для аналізу рекомендацій.

4. Пропозиції щодо покращення матеріально-технічної бази ТОВ «Делл Транс Ком»

Враховуючи стан доріг в місті та області, пропонуємо ТОВ "Делл Транс Ком" розширити види ремонтних робіт, що виконуються, та придбати евакуатор, що був у вжитку.

Диверсифікація видів ремонтних робіт можлива за рахунок надання наступних видів послуг на запит фізичних та юридичних осіб (за окрему плату): технічне обслуговування та ремонт агрегатів ходової частини; реалізація запасних частин та витратних матеріалів; долив та заміна масла в двигуні та агрегатах трансмісії; заміна фільтрів; заміна мастила з'єднань карданного валу, ходової частини, механізмів управління, підшипників ступиць коліс, кузовних точок в обсязі ТО-1, ТО-2 або згідно з сервісними талонами; проведення поточного ремонту вузлів і агрегатів автомобіля, які не можуть бути усунені за допомогою регулювань для відновлення їх параметрів і роботоздатності; контроль і ремонт вузлів і агрегатів електрообладнання, випробування їх на спеціальних станках.

Матеріально-технічне забезпечення адміністративної команди має бути вдосконалене шляхом надання необхідного офісного обладнання для створення нової посади менеджера з маркетингу, а також шляхом придбання та встановлення програмного забезпечення для системи внутрішнього контролю на існуюче офісне обладнання.

5. Розробка комплексного плану дій для підвищення ефективності послуг, що надаються ТОВ «Делл ТрансКом»

З метою представлення загальної картини щодо реалізації пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності послуг, що надаються ТОВ "Делл ТрансКом", необхідно розробити комплексну таблицю заходів із зазначенням їх повного обсягу, вартості кожного та загальної вартості проекту, термінів виконання та виконавців, відповідальних за якість їх проведення (табл. 2.7).

**Комплексний план заходів щодо підвищення ефективності надання
послуг ТОВ «Делл Транс Ком»**

№ з/п	Найменування заходу	Відповіда- льна особа	Термін виконання	Вартість, тис.грн./ рік	Джерело фінансу- вання
1. Удосконалення основних виробничих засобів					
1.1	Реконструкція приміщення ремонтної майстерні	Начальник ремонтної зони	03.2025р.– 04.2025р.	10,0	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства . Додаткові залучення грошових ресурсів шляхом збільшення власного капіталу
1.2	Обладнання для ремонтної майстерні (підйомник для АТЗ)		07.2025р.	32,0	
1.3	Інструмент для виконання ремонтних робіт		03.2025р.	8,0	
1.4	Транспортні засоби (бувчий у використанні автомобіль–евакуатор)		07.2025р.– 08.2025р.	50,0	
1.5	Камера відеоспостереження		02.2025р.	3,0	
2. Удосконалення організаційної структури					
2.1	Додаткове матеріальне стимулювання менеджера з питань маркетингу	Головний бухгалтер	01.2025р.– 12.2025р.	3,6	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства
2.2	Послуги кадрової агенції (підбір претендента на заміщення вакантної посади менеджера з питань маркетингу)	Директор	03.2025р.	1,0	
2.3	Підвищення кваліфікаційного рівня працівників (головний бухгалтер, диспетчер, менеджер з питань маркетингу)	Директор	03.2025р.– 07.2025р.	3,6	
3. Удосконалення технології надання послуг					
3.1	Виконання факторного аналізу на предмет оцінки рівня ефективності асортиментних позицій послуг підприємства	Менеджер з питань маркетингу , головний бухгалтер	04.2025р.	0,5	Чистий прибуток підприємства
3.2	Розробка бланків для проведення анкетування на предмет оцінки рівня якості наданих послуг споживачам	Менеджер з питань маркетингу	03.2025р.	2,2	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства
3.3	Проведення маркетингових досліджень на рівненському сегменті ринку надання транспортних послуг		04.2025р.– 07.2025р.	6,5	

4. Удосконалення технології управління ефективністю надання послуг підприємства					
4.1	Розробка стратегічного плану та стратегії підвищення якості послуг	Директор	03.2025р.– 04.2025р.	1,0	Чистий прибуток, резервні фонди підприємства
4.2	Розробка та затвердження на рівні вищого керівництва «Настанови з якості надання послуг» та «Система внутрішнього контролю»	Директор, менеджер з питань маркетингу	04.2025р.	1,2	
4.3	Спеціальне програмне забезпечення для диспетчера за для підвищення якості виконання логістичної функції (прийом, обробка замовлення, маршрутизація, оформлення супровідної документації)	Директор, диспетчер	03.2025р.	0,8	
4.4	Оргтехніка для менеджера з питань маркетингу (ноутбук і принтер)	Директор	03.2025р.	3,9	
4.5	Встановлення ділових контактів з потенційними діловими партнерами – імпортерами та виробниками запасних частин для АТЗ	Директор, менеджер з питань маркетингу	01.2025р.– 12.2025р.	3,0	
Усього витрат за проектом				130,3	

Сумарні витрати на впровадження зазначених заходів спрямованих на підвищення ефективності послуг, що пропонує ТОВ «Делл Транс Ком» будуть становити 130,3 тис. грн.

ВИСНОВКИ

Економічна ефективність транспортного підприємства - різновид ефективності, що відображає результативність діяльності підприємства як економічної системи і надає комплексну оцінку щодо раціонального використання його ресурсного потенціалу, відображаючи взаємозв'язок між показниками ефекту та витратами трудових, матеріальних, та фінансових ресурсів для його досягнення за визначений проміжок часу.

Ефективність транспортного підприємства - це така категорія, що виражає співвідношення результатів і витрат підприємства з цілями його діяльності та інтересами його власників. Поняття «ефективність» припускає зіставлення отриманих результатів з обсягом затрачених ресурсів.

Процес підвищення ефективності роботи транспортного підприємства насамперед спрямований на покращення використання його потенційних можливостей, що призводить до зростання результативності діяльності підприємства.

Отже, аналіз теоретичної спадщини щодо категорії ефективності роботи транспортного підприємства засвідчив, що оцінка сукупної ефективності діяльності транспортного виробництва базується на основі забезпечення взаємозв'язку даного критерію та системи спеціальних показників ефективності, які відображають ефективність застосування всіх видів ресурсів, що використовуються у виробництві; можливості використання показників ефективності в управлінні різноманітними виробничими ланками підприємства; виконання найважливіших показників мотиваційної функції в процесі використання існуючих резервів підвищення ефективності виробництва, конкретного виду діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження в роботі виступає ТОВ «Делл Транс Ком», що створене у 1999-му році.

Головними видами діяльності ТОВ «Делл Транс Ком» є: надання послуг з перевезення вантажів вантажівками на території Вінниці та Вінницької області за на договірній основі; надання в оренду вантажних автомобілів; надання послуг особам з окремих видів ремонту вантажівок.

У 2021-2023 роках середньооблікова кількість працівників зростає, що призвело до зміни фонду оплати праці. Найнижча плінність кадрів спостерігалася у 2023 році, у 2022 році продуктивність праці зменшилася на 17,91 тис. грн порівняно з 2021 роком, але збільшилася у 2023 році порівняно з 2022 роком на 4,24 тис. грн, що є сприятливим для компанії.

Аналіз показників забезпеченості та ефективності використання основних засобів ТОВ «Делл Транс Ком» у 2021-2023 роках свідчить про збільшення зносу, амортизації основних засобів, що призводить до зниження конкурентоспроможності продукції компанії. Компанія активізує введення в експлуатацію нових основних засобів. Загалом стан ефективності використання основних засобів ТОВ «Делл Транс Ком» можна охарактеризувати як задовільний.

Оцінка ефективності використання оборотних активів вказує на неефективне використання оборотних засобів та деяке погіршення фінансового стану підприємства.

У структурі витрат найбільшу питому вагу займає собівартість реалізованої продукції, яка збільшилася на 129 тис. грн у 2023 році порівняно з 2022 роком, що свідчить про нестійкість загального рівня витрат компанії в аналізованому періоді.

Вагому частку складають адміністративні витрати, які стрімко зростали у 2021-2023 роках, що вказує на значні витрати на заробітну плату менеджерів та спеціалістів компанії, комунальні послуги та електроенергію, послуги зв'язку, а також на амортизацію автомобілів та обладнання. Видатки на оплату праці зростали з 2021 по 2023 рік через збільшення середньорічної кількості працівників. Витрати на амортизацію за звітний період практично не змінилися. Інші операційні витрати зросли на 99 000 грн у 2023 році порівняно з

2022 роком. В цілому витрати зменшилися на 400 000 грн у 2022 році та збільшилися на 176 000 грн у 2023 році. Витрати на 1 грн наданих послуг збільшилися на 260 грн.

Аналіз рентабельності показав, що протягом 2021-2023 років рентабельність послуг, наданих ТОВ «Делл Транс Ком», зростає, що вказує на стабільне фінансове становище та ефективність роботи компанії.

До основних заходів, направлених на підвищення ефективності послуг, що надаються ТОВ «Делл Транс Ком», відносяться: удосконалення організаційної структури; удосконалення якості обслуговування клієнтів; управлінський аналіз якості послуг; покращення матеріально-технічної бази; розширення видів робіт, що виконуються; модернізація основних фондів, що знаходяться на балансі компанії; удосконалення технологічної структури компанії; зростання конкурентоспроможності послуг, що надаються компанією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єва О. В., Вовк О. М., Посипайко Є. А. Інтенсифікація формування матеріально–технічного забезпечення підприємства в умовах неоіндустріальної модернізації; Intensification of material and technical support formation of an enterprise in the conditions of neoindustrial modernization. *Науковий журнал Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. №2. С. 64–75. URL: <https://doi.org/10.33271/ev/70.123> (дата звернення: 22.05.2024)
2. Ареф'єва О., Долженко Д. Теоретичне підґрунтя формування економічного потенціалу підприємства в умовах посилення транспарентності розвиткових процесів. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2024. №18(36). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-18\(36\)-06](https://doi.org/10.33296/2707-0654-18(36)-06) (дата звернення: 27.05.2024).
3. Ареф'єва О. В., Коваленко Н. В., Андрієнко М. М. Стратегічне управління вартістю підприємства в умовах інноваційного розвитку; Strategic management of enterprise value in the conditions of innovative development. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. №4. С. 26–38. URL: <https://doi.org/10.33271/ebdut/80.130> (дата звернення: 21.05.2024).
4. Ареф'єва О. В., Сафонік Н. П., Дудік А. О. Стратегічний аналіз розвитку транспортних підприємств в умовах інноваційних тенденцій. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №7. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-16> (дата звернення: 23.05.2024).
5. Ареф'єва О., Титикало В. Ареф'єв С. Розвиток підприємства на основі комплексної вартості в контексті цифрового маркетингу. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2023. № 15(30). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-15\(30\)-07](https://doi.org/10.33296/2707-0654-15(30)-07) (дата звернення: 26.05.2024)
6. Воронько–Невіднича Т. В. Аспекти ефективності функціонування підприємств у динамічному середовищі. *Наукові розробки, передові технології*,

інновації: збірник наукових праць та тез наукових доповідей за матеріалами VI Міжнародної науково–практичної конференції (06–08 жовтня 2020). Прага, 2020. С. 96–99

7. Галустян Р.О. Оцінка ефективності та забезпечення прозорості використання зовнішніх фінансових ресурсів у національній економіці. *Економіка та суспільство*. 2024. №60. С. 45–54 URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-100> (дата звернення: 18.05.2024).

8. Гринько Т. В., Дудніченко А. В. Проблеми забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2019. №142. С. 149–160.

9. Захарчук О. Я. Комплексна оцінка ефективності фінансово–господарської діяльності підприємства та напрями її вдосконалення. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно–економічного інституту КНТЕУ*. 2019. №83. С. 25–27.

10. Калюга В. Сутнісна характеристика ефективності виробничо–господарської діяльності підприємства. *Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства*. 2020. №2. С. 377–380.

11. Кузьмін О. Є., Лакіза В. В. Економічне оцінювання результатів регулювання виробничо–господарської діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2018. №2(481). С. 99–106.

12. Куценко А.В. Напрями управління ефективністю діяльності підприємства URL: http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Emp/2015_22_1/18KuzPav.htm (дата звернення: 20.05.2024).

13. Митник О. Методика проведення аналізу виробничо–господарської діяльності підприємства. *Збірник тез Міжнародної студентської науково–технічної конференції. Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання*. 2018. № 2. С. 53–53.

14. Оксентюк Р. А., Будник І. В., Козій, Я. В. Визначення ефективності функціонування національних промислових підприємств з позиції фінансового

управління. *Інновації: аспекти управління, виробництва, сфери обслуговування: матеріали* □ Всеукраїнської науково–практичної конференції пам’яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України Чумаченка Миколи Григоровича. 2019. С.58–59.

15. Оліферук С. Техніко–економічний аналіз та його роль в підвищенні ефективності діяльності підприємства. *Просторовий розвиток*. 2024. №7. С. 468–477.

16. Перекрест Т.В. Методологія оцінювання ефективності діяльності підприємства промисловості URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2018_4/files/EC411_25.pdf (дата звернення: 28.05.2024).

17. Петриченко К.В. Обґрунтування напрямків підвищення ефективності підприємницької діяльності фірми URL: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2015/Economics/67587.doc.htm (дата звернення: 23.05.2024).

18. Погребняк А. Ю. Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2018. Вип. 21. С. 191–198. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/45282> (дата звернення: 24.05.2024)

19. Селезньова Г. О. Ефективність системи управління підприємством. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 238–244. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/39_2020_ukr/41.pdf (дата звернення: 24.05.2024).

20. Сімкова Т.О., Борисюк І.О. Управління витратами авіабудівних підприємств через процесно–орієнтований підхід у соціально–поведінковій економіці. *Бізнес Інформ*. 2020. №9. С. 181–188. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-181-188> (дата звернення: 21.05.2024)

21. Сімкова Т.О., Борисюк І.О. Формування системи управління ресурсним потенціалом транспортного підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. №43. DOI:<http://doi.org/10.32843/infrastruct43-21>. (дата звернення: 26.05.2024).

22. Сімкова Т.О., Гріневич В.В. Економічна ефективність діяльності автотранспортного підприємства. *Innovative development of science and education: Abstracts of III International Scientific and Practical Conference. abstracts. Athens, Greece, 24–26 May, 2020. P. 498–502* (дата звернення: 23.05.2024).

23. Сімкова Т.О., Зозуля І.М. Система забезпечення конкурентоспроможності транспортних підприємств. *Інфраструктура ринку. 2019. №27. http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/35.pdf* (дата звернення: 21.05.2024).

24. Сімкова Т.О., Рогальов Д.В. Features of formation of the development strategy of the enterprises in the conditions of globalization. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: тези доп. XI Міжнар. наук.–практ. конф., м. Київ, 9–10 квітня 2020 р. / К.:НАУ, 2020. С. 87–89.*

25. Синіговець О.М. Сучасні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2015_58/NTU_XPI_58_2015_2.pdf (дата звернення: 23.05.2024).

26. Терлецька Ю., Каравчук К., Миколишин Ю. Чинники забезпечення ефективності механізму управління сучасним підприємством. *Інфраструктура ринку. 2019. Вип. №27. URI. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1790>* (дата звернення: 19.05.2024).

27. Шитікова Л. В., Кугушева Ю. С. Дослідження показників оцінки ефективності роботи промислових підприємств. *Економічний простір. 2018. №137. С. 190–197. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/313>* (дата звернення: 26.05.2024).

28. Arefieva, O., Poberezhna, Z., Petrovska, S., Arefiev, S., & Kopcha, Y. Devising approaches to modeling enterprise business processes under conditions of modern digital technologies. *Eastern–European Journal of Enterprise Technologies,*

2024, 1(13 (127), 69–79. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.298143> (дата звернення: 26.05.2024)

29. Arefieva O., Simkova T. Management of formation and realization of potential of transport enterprises in the conditions of development of social and economic systems. *Journal of Corporate Responsibility and Leadership*, 2020, volume 7, DOI:10.30525/978-9934-26-157-2-38 (дата звернення: 22.05.2024).

30. Arefieva O., Simkova T., Hrinevych V. Change management in the context of strategic development of transport enterprises. *Economics, Management and administration in the coordinates of sustainable development*. Riga; Latvia; «Baltija Publishing», 2021. Pp. 693–706.

31. Simkova T., Klischar Y. Management tools in local structural restructuring of enterprise costs. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали XIII наук.-практ. конф. (Київ, 15–16 квітня 2022р.)*. Київ: НАУ, 2022. С.86–88.

32. Simkova T., Trusoborodskiy D., Strategic management of changes in the activities of the enterprise of automobile transport. *Economic and business administration development: scientific currencies and solutions: Abstracts I International scientific-practical conference*. Kiev, NAU, 2020. P. 54–56.